

Les 1

Inleiding in geslachtshormonen

Inhoud

- Welkom
- Presentatie Opfrissen basiskennis (en een beetje meer ;-)
- Quiz met stellingen
- Lunch (rond 12:30)
- Presentatie Gynaecologische aandoeningen en leefstijl
- Casus

Geslachtshormonen

Vrouwelijke hormonen (oestrogenen, progesteron)

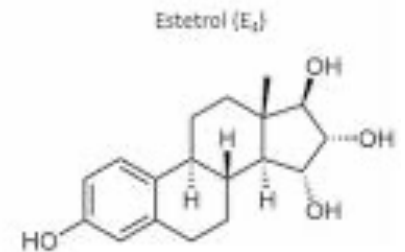
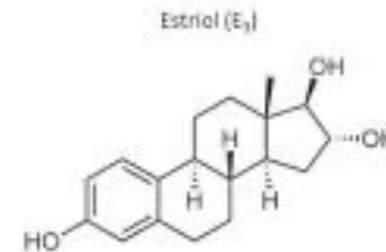
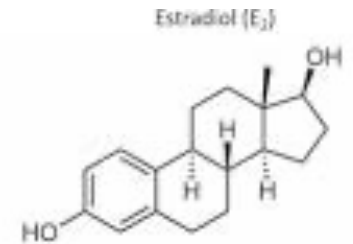
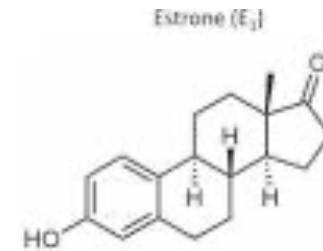
- Reproductieve functie
- Diverse effecten in het lichaam (insuline gevoeligheid, vaatgezondheid etc)

Androgenen (androsteendion, testosteron, dihydrotestosteron)

- Secundaire geslachtskenmerken van de man
- Seksuele functies
- Bevorderen de eiwitsynthese en remmen de eiwitafbraak (anabole werking) op de spieren
- Impact op stemming, cognitie, libido en neuroprotectief

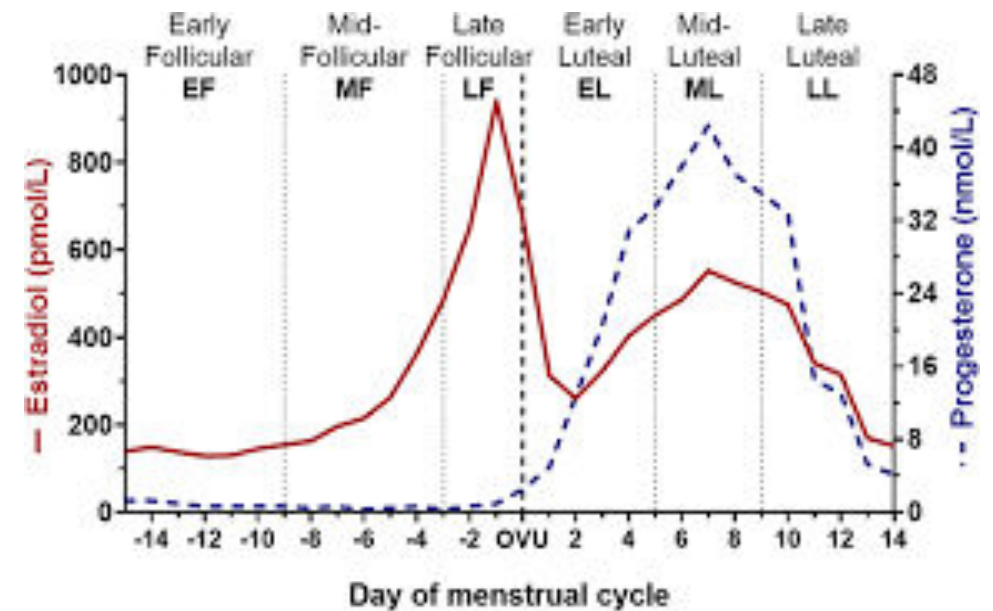
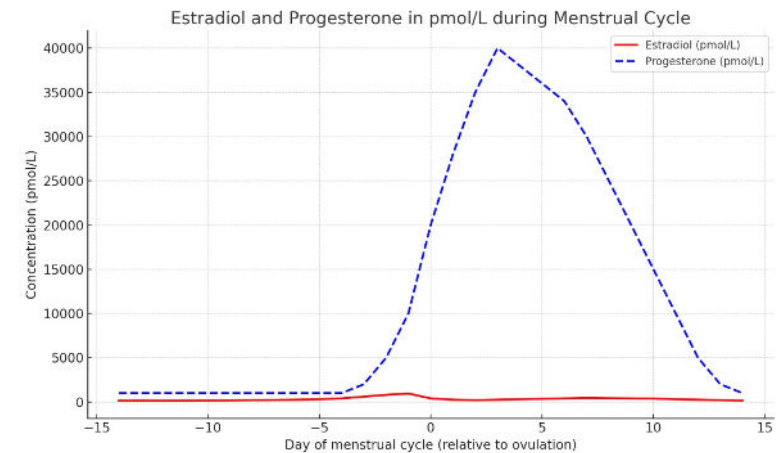
Oestrogenen

- E1 -> hormoon van de postmenopauze, wordt aangemaakt in vetweefsel, kan omgezet worden in oestradiol
- E2 -> meest actieve oestrogeen, menstruele cyclus
- E3 -> oestrogeen van de zwangerschap
- E4 -> foetaal oestrogeen, beschermende functie op uterus en mammae

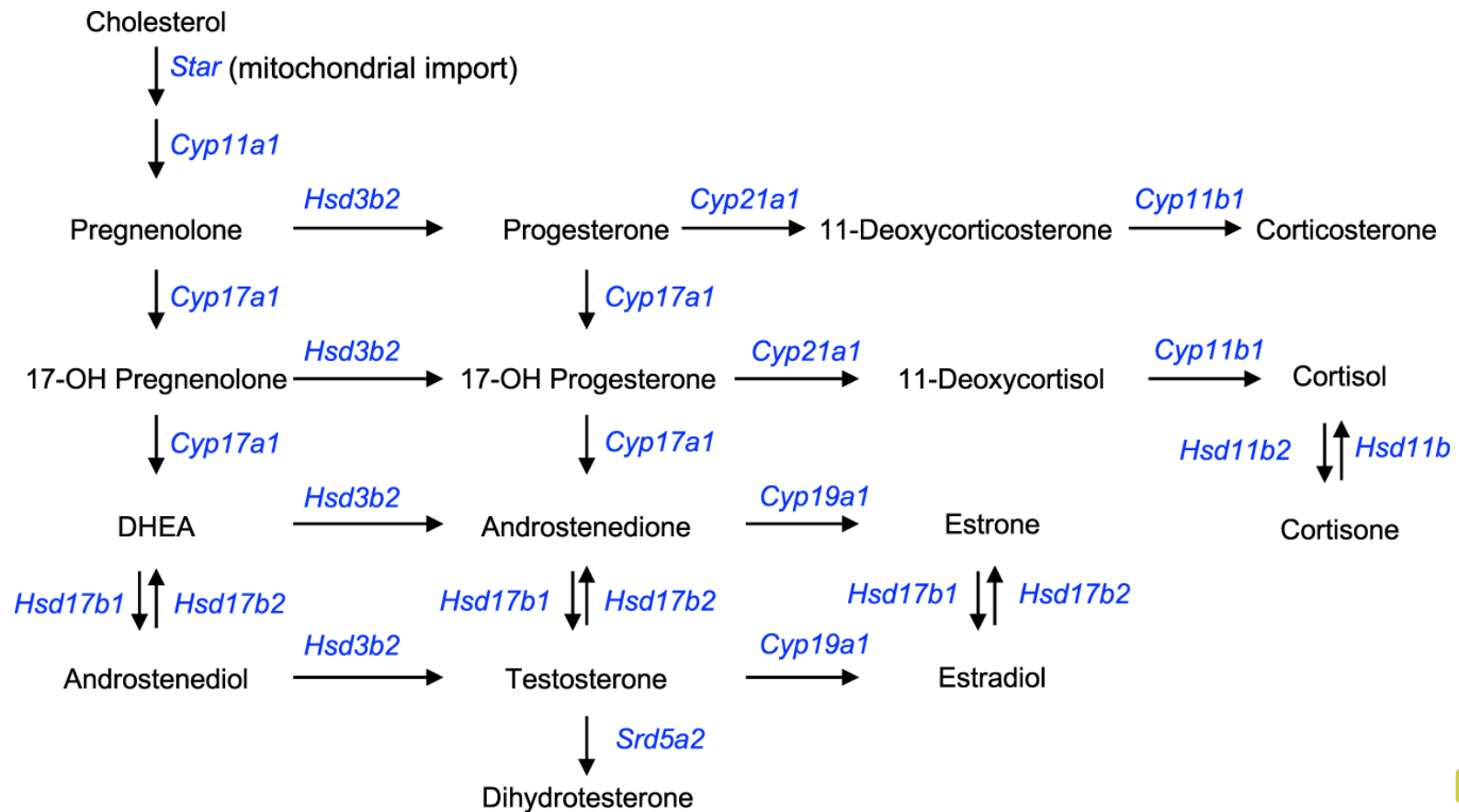

Progesteron

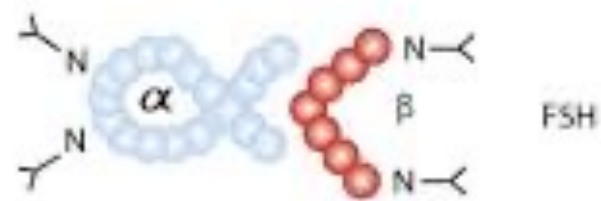
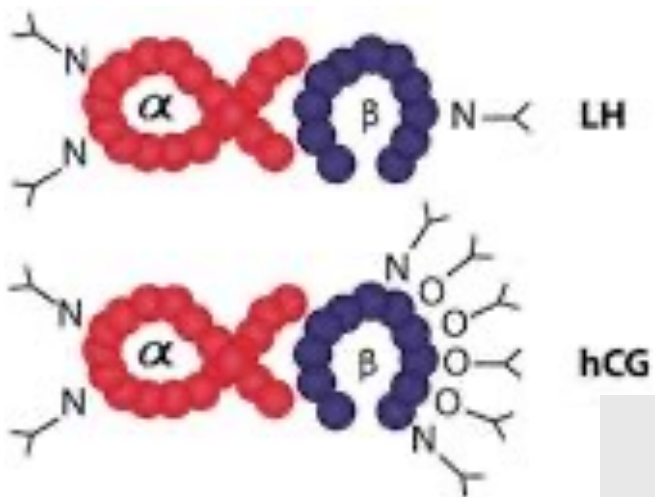
- "zwangerschapshormoon"
- Hormoon tweede helft cyclus
- Kalmerende werking
- Synthese
  - Bijnieren
  - Ovaria
  - Hersenen
  - Schwann cellen

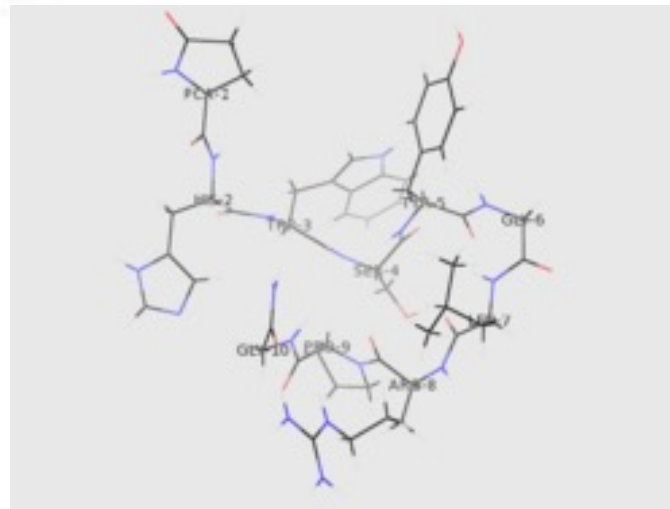
Steroidsynthese bijnier

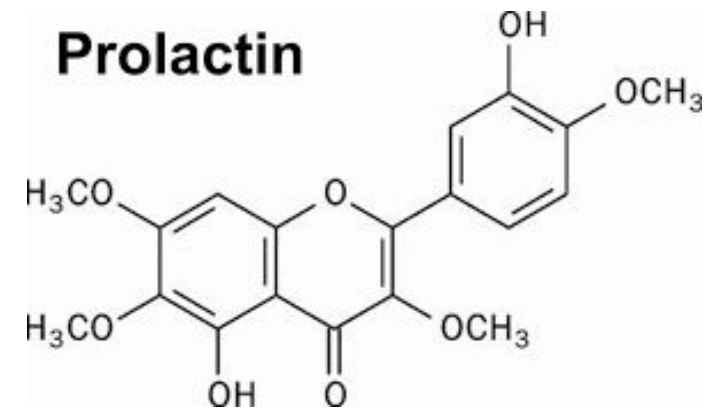
En verder...

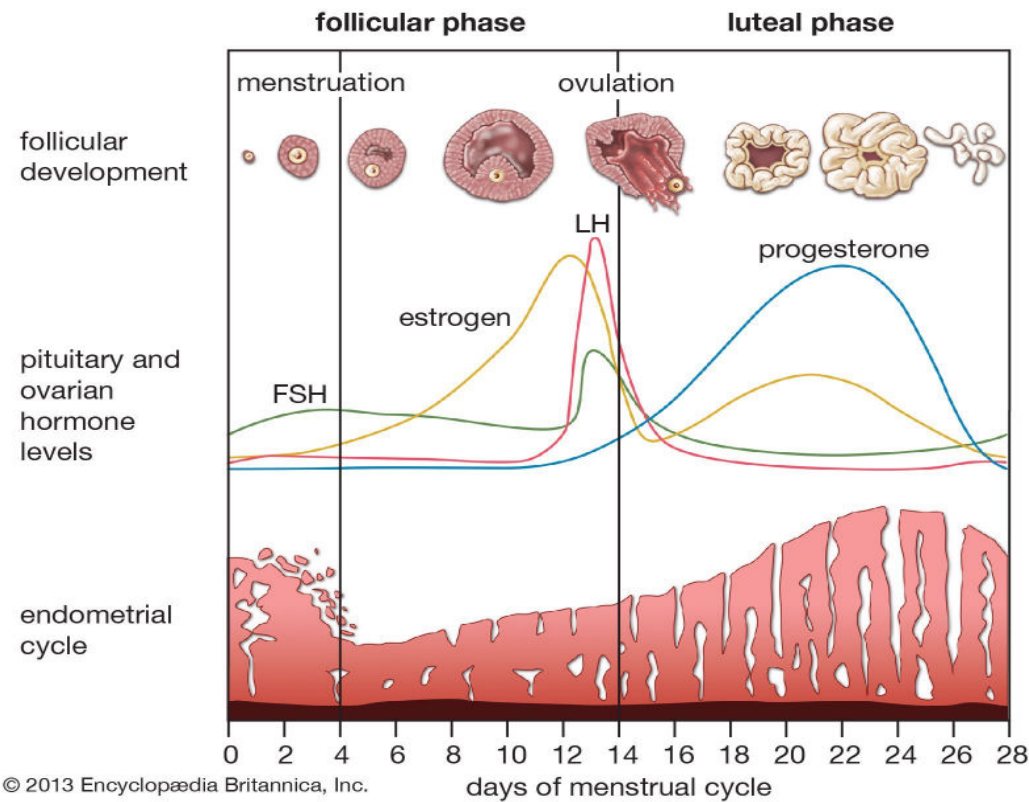
GnRH

Prolactin

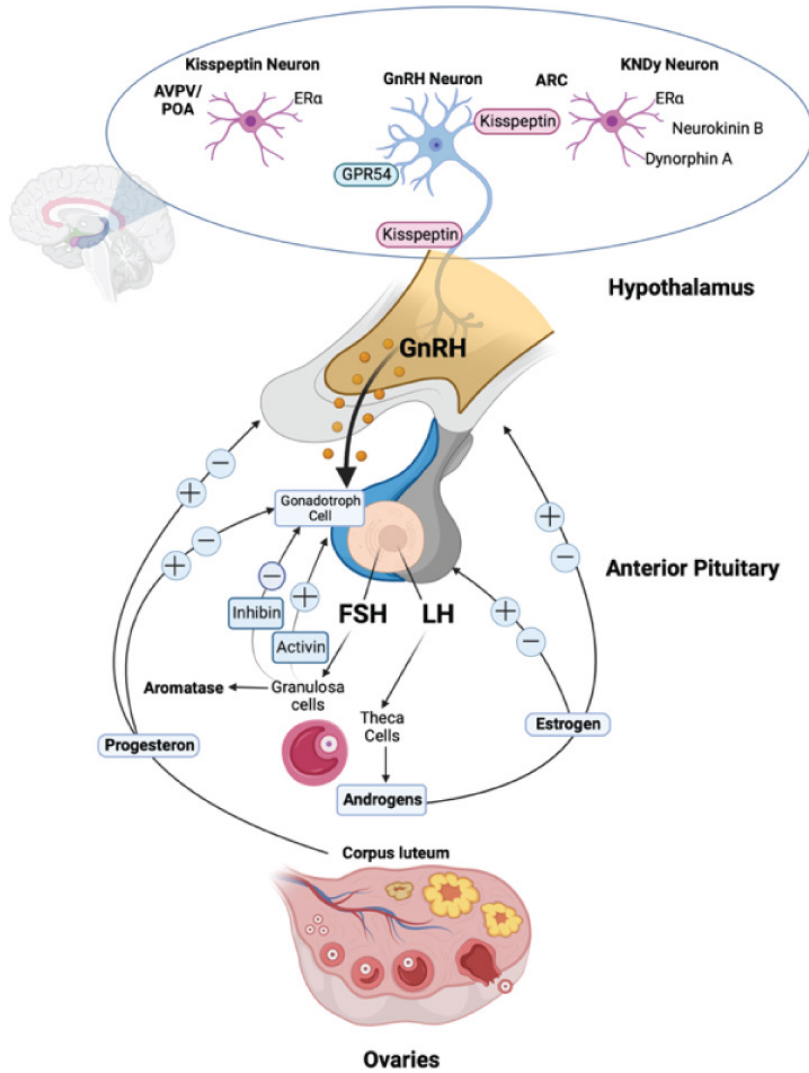
The menstrual cycle

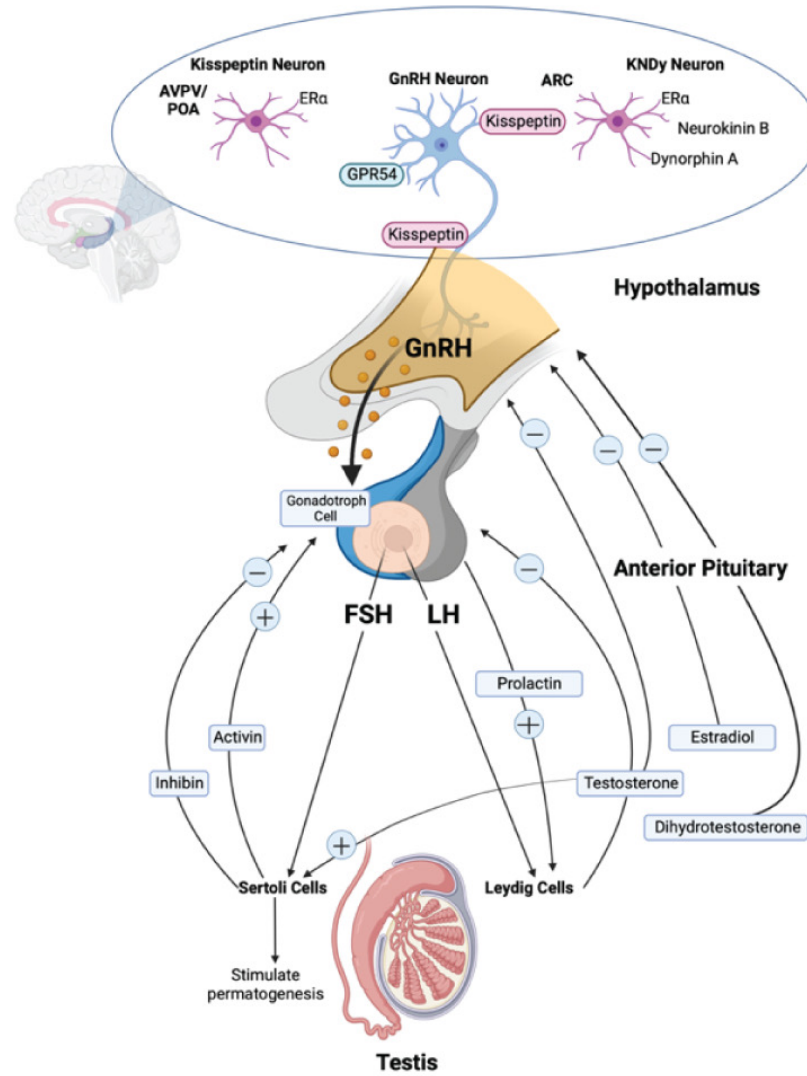
AMH- granulosa cells ovary, measure of ovarian reserve

Stof	Man	Vrouw	Eenheid
Anti Mullerse hormoon	5,1 / 9,1	1,0 – 12	µg/l
– postmenopauze		< 0,1	
17-beta-oestradiol	<0.04 – 0.13	0.04 – 0.73	nmol/L
– folliculaire fase		0.44 – 1.38	
– ovulatiepiek		0.22 – 0.95	
– luteale fase		< 0.04 – 0.10	
– post menopauze			
Foliumzuur	3.0 – 17.0	3.0 – 17.0	µg/L
B-HCG	< 5	< 5	E/L
FSH	1 – 10	1 – 10	E/L
LH	5 – 15	5 – 25	E/L
– folliculaire fase		25 – 100	
– ovulatiepiek		> 20	
– post menopauze			
oestron	0.05 – 0.20	0.05 – 0.80	nmol/L
– postmenopauze		0.05 – 0.20	
Progesteron	< 1.0 – 3.0	<1.0 – 3.0	nmol/L
– folliculaire fase		12 – 60	
– luteale fase			
Prolactine	< 15	< 22	µg/L
Testosteron	11 – 35	< 4.0	nmol/L

Female Hypothalamic-Pituitary-Gonadal HPG Axis

Male Hypothalamic-Pituitary-Gonadal HPG Axis

Levensloop

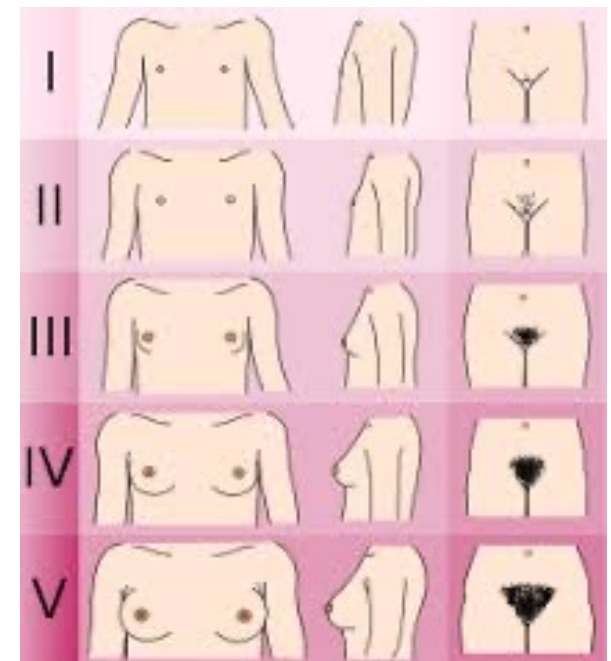
- max follikels halverwege zwangerschap
  - geboorte 1 milj
  - menarche 400.000
  - verlies 1000 follikels per maand, niet lineair
  - max 400 follikels tot ovuleren
-
- -> op 8 jaar start GnRH pulsgenerator

Levensloop

Puberteit

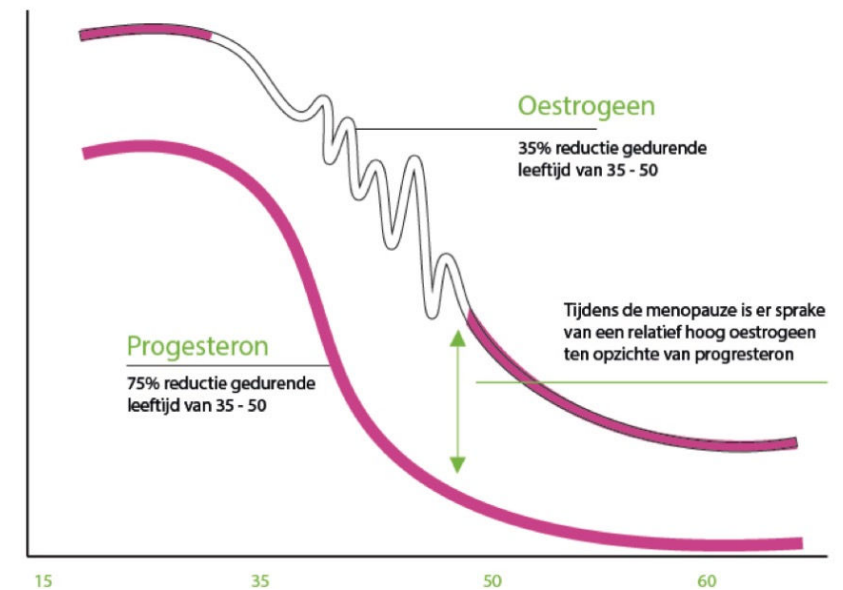
- begint rond 11 jaar
- haargroei door androgenen
- mammae door oestrogenen
- menarche gem 12 jaar (10-15 jaar)
- anovulatoire cycli

Levensloop

Fertiele fase

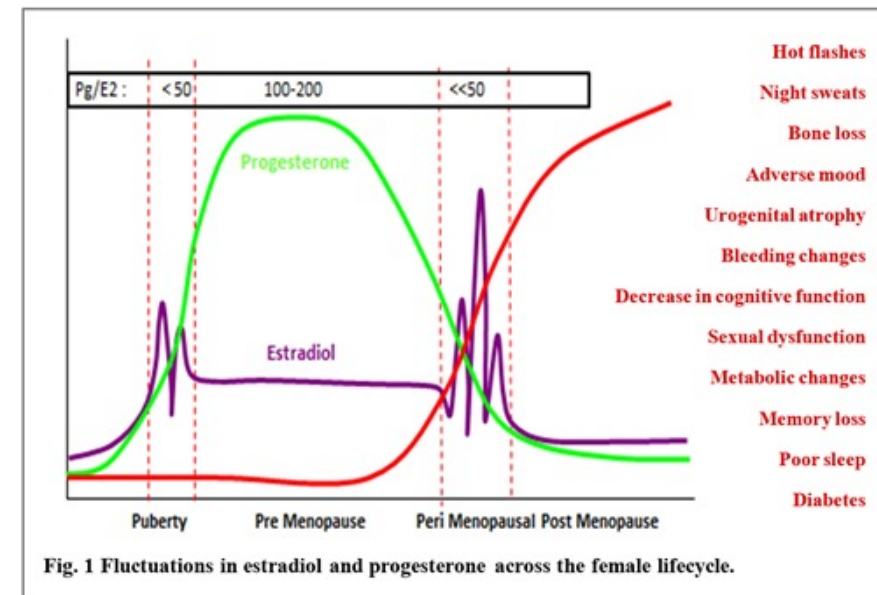
- grootste kans zwangerschap 20-30j
- va 30 ovariële veroudering
- afname follikels
- verminderde kwaliteit
- minder inhibine B, hoger FSH

Levensloop

Climacterium

- gem 51,5 jaar (46-58)
- leeftijd moeder, ingrepen, ziekten/behandeling
- geen follikels meer
- stijging FSH, LH, geen E2 of P
(maar wel androgenen!)

Vragen?

Quizen!

- Waar -> ga staan bij Liselotte
- Niet waar -> ga staan bij Yneke

Stelling 1

Vrouwen maken testosteron aan en mannen progesteron

Stelling 2

Bij vrouwen daalt in de postmenopauze het oestradiol, progesteron en testosteron tot minimale waarden

Stelling 3

Endometriose is een aandoening van de fertiele fase en gaat na de menopauze vanzelf over

Stelling 4

Van oestrogeen wordt je minder insulineresistent, van progesteron wat meer.

Stelling 5

Insulineresistentie kan leiden tot verhoogde niveaus van mannelijke hormonen bij vrouwen, wat kan bijdragen aan symptomen zoals onregelmatige menstruatie en overmatige haargroei